

**Szanowni Państwo Senatorowie,
Szanowni Państwo Posłowie,**

zwracamy się do Państwa jako do osób, od których w znacznym stopniu zależą losy polskiego sądownictwa. W tym krótkim liście pragniemy zwrócić uwagę na sytuację pracowników polskich sądów, którzy nie są sędziami. Jest nas zdecydowana większość (ok. 80% pracujących w sądach) i w tym krótkim liście pragniemy przedstawić Państwu problemy, z którymi się borykamy.

ASYSTENCI SĘDZIÓW, URZĘDNIKY SĄDOWI I INNI PRACOWNICY

Pensje pracowników sądów, którzy nie są sędziami i referendarzami, nie były waloryzowane od 2010 r. i utraciły swoją wartość nabywczą. Wśród urzędników sądowych zaledwie ok. 6% otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze przekraczające kwotę 2.853,96 zł netto; ok. 14% otrzymuje poniżej kwoty ok. 1.800 zł, pozostali pracownicy otrzymują wynagrodzenie między tymi przedziałami. Jeszcze gorzej kształtuje się sytuacja innych pracowników sądów tzw. obsługi, z których 90% nie przekracza kwoty wynagrodzenia zasadniczego ok. 1.800 zł. Asystenci sędziów, którzy są wykwalifikowanymi prawnikami i stanowią realne wsparcie dla sędziów, osiągają wynagrodzenie zasadnicze na poziomie pomiędzy 1 808,88 zł a 2 853,96 zł netto.

Rozpiętość „widełek płacowych” określonych w rozporządzeniu dla urzędników i innych pracowników (tzw. obsługi) powoduje, że w praktyce jest to regulacja pozorna. Trudno uznać, że określenie przedziału wynagrodzeń od kwoty 2.100 zł do 7.000 zł czy 12.000 zł jest właściwym uregulowaniem. Przy takiej konstrukcji prawnej w tym zakresie na przestrzeni lat powstały ogromne dysproporcje płacowe, których niwelowanie pochłonęło środki kierowane z budżetu na zwiększenie funduszu płac w latach 2016-2018. W związku z tym wielu pracowników otrzymało podwyżkę wynagrodzenia w niewielkiej kwocie lub nie otrzymało jej w ogóle.

W konsekwencji w ciągu ostatnich 4 lat z sądów odeszło ponad 20 tysięcy doświadczonych pracowników (nie licząc osób, które przeszły na emeryturę), a na ich miejsce – zwłaszcza w dużych miastach – bardzo trudno znaleźć chętnych do pracy. Nikt nie chce pracować w takich warunkach za najniższą krajową bez perspektywy podwyżki.

Z każdym rokiem przybywa pracy w związku ze zmianami przepisów i wdrażaniem nowych systemów informatycznych. Nie wiąże się to jednak z przyznawaniem odpowiedniej ilości etatów i zwiększenia wynagrodzeń.

Protokolanci, którzy protokołują na rozprawach często nie mają możliwości korzystania z przerw, niejednokrotnie protokołują poza godzinami swojej pracy. Brakuje środków na wypłatę nadgodzin, a odbieranie czasu wolnego w praktyce jest fikcją i powoduje powstawanie dalszych zaległości.

SPECJALIŚCI OPINIODAWCZYCH ZESPOŁÓW SĄDOWYCH SPECJALISTÓW

Specjaliści opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów (pedagodzy, psychologdy), którzy przygotowują opinie na zlecenia sądów (w sprawach rodzinnych i nieletnich), pracują w warunkach przeciążenia ilością zleceń, w okrojonych składach, gdyż trudno pozyskać chętne osoby do tej pracy. Ta grupa zawodowa także mierzy się z istniejącymi dysproporcjami płacowymi, których przyczyna spowodowana została wcześniejszymi decyzjami ustawodawcy.

INSTYTUT EKSPERTYZ SĄDOWYCH

Ważne są także problemy pracowników Instytutu Ekspertyz Sądowych im. Prof. dra Jana Sehna w Krakowie, który ma również charakter naukowy, a uposażenia pracowników są znacznie niższe (o ok. 30%) niż pracowników wyższych uczelni. Dotąd brak jest regulacji ustawowych dotyczących Instytutu. Pracownicy zmagają się z nadmiernym obciążeniem pracą, a stawiane są przed nimi wysokie wymagania odnośnie osiągnięć zarówno naukowych, jak i opiniodawczych. Sygnalizowane są problemy z brakiem mnożnikowego systemu wynagradzania, brak transparentności dotyczących polityki kadrowej i wynagradzania pracowników, a nawet nierówne traktowanie kobiet i mężczyzn na tych samych stanowiskach. Skarżą się na obiektywnie złe warunki lokalowe. Instytut boryka się z problemem licznych odejść z pracy dobrze wyszkolonych pracowników, również z powodów finansowych.

KURATORZY SĄDOWI

Wynagrodzenia kuratorów sądowych nie zachęcają do podjęcia pracy w tym trudnym zawodzie, czego przykładem jest spadająca z roku na rok liczba osób ubiegających się o zatrudnienie. Pracownicy ci borykają się z problemem podnoszenia kwalifikacji, albowiem najczęściej szkolą się na własny koszt. Nadal występują dysproporcje płacowe, pomimo wykonywania tej samej pracy, ponoszenia tej samej odpowiedzialności i narażenia na takie same zagrożenia.

PODSUMOWANIE

Te wszystkie problemy przekładają się na obciążenie pracą ponad siły, tych, którzy pozostali w sądach. Przeciążenie i frustracja wpływają bardzo niekorzystnie na warunki pracy i kondycję psychofizyczną pracowników. Jak wskazują badania około 70% z nas pracuje w warunkach sprzyjających powstawaniu mobbingu. Prawie 40% powinno leczyć się przynajmniej u dwóch specjalistów (badanie „Temida 2015” zostało zrealizowane w ramach projektu „Monitoring stresu zawodowego w sądach i jego skutków zdrowotnych”). Oznacza to, że ogromnej ilości pracowników zagraża długotrwała niezdolność do pracy lub wręcz inwalidztwo.

W dniu 5 marca 2019 r. o godz. 12:00 pod Ministerstwem Finansów w Warszawie rozpoczyna się manifestacja: „Ostatki u Premiera”. Pracownicy sądów i prokuratury przemaszerują ulicami Warszawy pod Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Zostaną złożone postulaty związane z potrzebą wprowadzenia zmian systemowych. Konieczne będzie uregulowanie na poziomie ustawowym sytuacji pracowników sądów i prokuratury, gdyż obecna ustawa i akty wykonawcze w żaden sposób nie odpowiadają potrzebom sądownictwa. Konieczne jest podwyższenie wynagrodzeń, ale i ich systemowe uregulowanie na przyszłość. Nie chcemy, aby sądownictwo 30 lat po przemianach ustrojowych było jedną wielką improwizacją. W tym będzie ogromna rola Państwa - Senatorów i Posłów.

Prosimy, aby spojrzeli Państwo na sądy pod innym kątem, nie tylko od strony politycznej. Nie chcemy, aby w następnych latach odeszło z sądów kolejne kilkadziesiąt tysięcy doświadczonych pracowników.

Z poważaniem,

Warszawa, dnia 28 lutego 2019 r.

Niezależny Związek Zawodowy
Pracowników Sądów Rejonowych
w Łodzi

Związek Zawodowy
Pracowników Wymiaru Sprawiedliwości RP
w Warszawie

MOZ NSZZ „Solidarność”
Pracowników Sądownictwa
w Katowicach

NSZZ Pracowników
Wymiaru Sprawiedliwości RP
w Poznaniu

